

VALSTYBINĖ VARTOTOJŲ TEISIŲ APSAUGOS TARNYBA

VALSTYBINĖS VARTOTOJŲ TEISIŲ APSAUGOS TARNYBOS KOMISIJA

NUTARIMAS

BYLOJE DĖL UAB „ASTEKS“ LIETUVOS RESPUBLIKOS REKLAMOS ĮSTATYMO PAŽEIDIMO

2016-03-17 Nr. 12R-32

Vilnius

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, susidedanti iš Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos direktoriaus Felikso Petrausko (Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisijos pirmininkas), direktoriaus pavaduotojos Neringos Baronienės, Ekonominių interesų departamento direktoriaus Mareko Močiulskio, Nesąžiningos komercinės veiklos ir reklamos skyriaus vedėjos Mildos Deimantės,

vadovaudamasi Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 3 punktu, išnagrino bylą pagal Vilniaus valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos (toliau - Tarnyba) 2016-01-19 Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo pažeidimo protokolą Nr. 69RIP-4 (toliau – Protokolas) dėl UAB „Asteks“ (įmonės kodas 302704433, registruotas buveinės adresas – Slucko g. 1, Vilnius) reklamos naudojimo reikalavimų nesilaikymo.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija n u s t a t o

Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba 2016-01-21 gavo Tarnybos 2016-01-20 raštu Nr. 69D1-(69.5)-111 pusių Protokolą dėl UAB „Asteks“ reklamos naudojimo reikalavimų nesilaikymo.

Tarnyba protokole nustatė, kad UAB „Asteks“, reklamuojant maisto papildus: „LINČŽI“, „PERLINIS KALCIS“, „SKYSTAS KORDICEPSAS“ ir „KORDICEPSAS“, nurodoma ir užsimenama apie žmogaus ligų gydymo savybes ir kitas savybes, kai tokios informacijos pateikimas neatitinka teisės aktuose nustatytų reikalavimų, naudojami neleistini naudoti teiginiai apie sveikatingumą bei nepateikiamas privalomas pateikti teiginys apie įvairios ir subalansuotos mitybos ir sveiko gyvenimo būdo svarbą.

Tarnyba protokole nustatė, kad minėta reklama buvo skleidžiama interneto tinklalapyje www.healthy.lt. Protokole tikslus reklamų sklaidos laikotarpis nenustatytas.

Tarnyba Protokole nustatė, kad UAB „Asteks“ reklamuodamas maisto papildus:

1) „LINČŽI“ naudojo teiginius:

-kuriais nurodoma ir užsimenama apie ligų ir jų simptomų gydymą savybes:

„Rekomenduojama vartoti <...> sergant įvairiomis alergijomis, sergant „herpes“ virusu, bronchine astma, hipertenzija, ateroskleroze, išemine širdies liga, depresija, katarakta. *Linži* efektyviai veikia sergant: reumatinio artritu, širdies kraujagyslių ligomis, cukriniu diabetu, epilepsija, onkologinėmis ligomis, kepenų ligomis, nerviniais susirgimais.“.

-kuriais nurodoma į bendro pobūdžio, nekonkrečių naudą sveikatai ar su sveikata susijusiai gerai savijautai, nepateikiant konkretaus teiginio apie sveikatingumą, kuris yra įtrauktas į Europos Komisijos rengiamą/ koordinuojamą Bendrijos registrą:

„Rekomenduojama vartoti žmonėms su nusilpusiu imunitetu, <...>“, „Linčži sumažina europietišku vaistų šalutinį poveikį. Taip pat pakelia nuotaiką.“.

2) **„PERLINIS KALCIS“** naudojo teiginius:

-kuriais nurodoma į bendro pobūdžio, nekonkrečią naudą sveikatai ar su sveikata susijusiai gerai savijautai, nepateikiant konkretaus teiginio apie sveikatingumą, kuris yra įtrauktas į Europos Komisijos rengiamą/ koordinuojamą Bendrijos registrą:

„Perlai reguliuoja nervų sistemos darbą, stimuliuoja medžiagų apykaitos procesus. Naudojant perlinį kalcį nėštumo metu, ar maitinant krūtimi, dalyvauja kūdikio kaulų sistemos formavime. Didina protinius sugebėjimus, suteikia odai šviesumo ir švelnumo, išvalo toksinus, stiprina imunitetą.“.

-kurie nebuvo pateikti vertinti Europos maisto saugos tarnybai bei tuo pačiu klaidina dėl produkto savybių, kurių galimai jis neturi:

„Reguliarus kalcio vartojimas suteikia odai blizgesį, stiprina organizmą, lėtina senėjimą.“.

-kurie nurodo ypatingas, išskirtines savybes, naudojant maistingumo teiginį ir nepateikiant, tai patvirtinančių dokumentų, dėl ko gali būti klaidinamas vartotojas:

„Į perlų miltelių sudėtį įeina įvairios amino rūgštys, makro ir mikro elementai būtini žmogaus organizmui, įskaitant ir kalcį.“.

3) **„SKYSTAS KORDICEPSAS“ ir „KORDICEPSAS“** naudojo teiginius:

-kuriais nurodoma ir užsimenama apie ligų ir jų simptomų gydomąsias savybes:

„Tai vienas labiausiai vertinamų natūralių vaistų Kinijoje, <...>“. „Kordicepsas yra natūralus antibiotikas <...>“, „Pasižymi antialerginiu poveikiu;“, „Padeda peršalus;“, „KORDICEPSAS NAUDINGAS GYDANT: širdies ir kraujagyslių sistemos ligos (aterosklerozė, koronarokardiosklerozė, stenokardija, išeminė liga, infarktas, būklė po infarkto, trombozės, tromboflebitai, širdies ritmo sutrikimai, hipertoniya ir kt.); Kvėpavimo takų susirgimai (bronchitas, pneumonija, bronchinė astma, tuberkuliozė ir t. t.); virškinamojo trakto sutrikimai (gastritai, opos, lėtinis pankreatitas, enterokolitai, kolitai, disbakteriozė ir kt.); Organizmo ūmus ir chroninis apsinuodijimas; kepenų ligos (hepatitai, cirozė, tulžies akmenligė); endokrininės sistemos ligos (tirotoksikozė, cukrinis diabetas ir kt); onkologinės ligos; Piktybiniai įvairių organų navikai, netgi vėlyvose susirgimo stadijose. Būklės po pravestų chemoradioterapijos kursų, ypač esant pastarųjų preparatų pašaliniam poveikiui bei išsivysčius įvairioms komplikacijoms; ūminės virusinės ligos (adenovirusai, gripas); virusinės ligos (herpesas, hepatitas ir kt.); lor ligos (pūlinė angina): skalauti gerklę bei gerti; akių ligos (katarakta, glaukoma): lašinti į akis; nervų sistemos išsekimas (nemiga, padidėjęs jaudrumas, neurozės, apatija, lėtinis nuovargis); bendras organizmo išsekimas; judamojo aparato ligos (artritai, artrozės ir kt.); alerginės ligos; impotencija.“. „Šio gydymo reikšmę patvirtino per pastarąjį dešimtmetį Kinijoje atsiradę nuostabūs biologiskai veiklūs papildai iš kininio kordicepsa ir kitų grybų – adaptogenų, kurie neturi jokio nepageidaujamo šalutinio poveikio, o savo veiksmingumu prilygsta mūsų įprastiems medikamentams.“.

-kurie yra neleistini pagal Europos Komisijos rengiamą/ koordinuojamą Bendrijos registrą:

„<...> kordicepsas veikia kaip stiprus antioksidantas <...>“, „Kordicepsas <...> palaiko imuninę sistemą ir organizmo atsparumą išorinei aplinkai;“,

-kurie nebuvo pateikti vertinti Europos maisto saugos tarnybai bei tuo pačiu klaidina dėl produkto savybių, kurių galimai jis neturi:

„<...> išskyrė unikalias veikiašias substancijas (kordicepiną – kordicepsa rūgštį, adenziną, adeniną ir kt.) ir nustatė, kad jos stipriai veikia imuninę sistemą.“. „Iš organizmo pašalinamos visos toksinės medžiagos: žarnyno nuodai, vaistų junginiai, radionuklidai, sunkiųjų metalų druskos;“, „Palaiko odos tonusą ir įgimtą jos spindesį, padeda palaikyti lygią ir elastingą odą. Ypač, kai oda senėja;“,

„Padeda palaikyti centrinę ir periferinę kraujotaką, kraujagyslių sienelių funkciją“, „Šalina pervargimo iššauktus požymius. Padeda normalizuoti gyvybinę energiją, skatina lytinį potraukį.“.

- kurie nurodo ypatingas, išskirtines savybes, naudojant maistingumo teiginį ir nepateikiant, tai patvirtinančių dokumentų, dėl ko gali būti klaidinamas vartotojas:

„<...> jo [kordicepso] sudėtyje yra beta karotino, vitaminų A, E, D, PP, K ir C, mineralinių medžiagų: K, P, Fe, Ca, Mg, Zn, Mn, B ir Co, koenzimo Q 10, imunomoduliuojamųjų polisacharidų bei kitų medžiagų. Kordicepse yra 77 mikro ir makroelementai, daugiau kaip 80 rūšių fermentų, nepakeičiamų aminorūgščių, nesočiųjų riebalų rūgščių, ir kt.“.

Tarnyba Protokole nustatė, kad šalia aukščiau minimų maisto produktų aprašymų naudojant teiginius apie sveikatingumą nepateikiamas teiginys apie įvairios ir subalansuotos mitybos ir sveiko gyvenimo būdo svarbą.

Tarnyba Protokole nustatė, kad UAB „Asteks“ pateikė informaciją, kuri neatitinka: 2002 m. sausio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 178/2002, nustatančio maistui skirtų teisės aktų bendruosius principus ir reikalavimus, įsteigiančio Europos maisto saugos tarnybą ir nustatančio su maisto saugos klausimais susijusias procedūras (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 15 skyrius, 6 tomas, p. 463), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 652/2014 (OL 2014 L 189, p.1) 16 straipsnio, 2006 m. gruodžio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1924/2006 dėl teiginių apie maisto produktų maistingumą ir sveikatingumą (OL 2006 L 404, p. 9) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2012 m. lapkričio 8 d. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 1047/2012 (OL 2012 L 310, p.36) 3 straipsnio a dalies, 5 straipsnio 1 dalies d punkto, 10 straipsnio 1 dalies, 2 dalies a punkto ir 3 dalies, 13 straipsnio 3 dalies, 2011 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1169/2011 dėl informacijos apie maistą teikimo vartotojams, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 1924/2006 ir (EB) Nr. 1925/2006 bei kuriuo panaikinami Komisijos direktyva 87/250/EEB, Tarybos direktyva 90/496/EEB, Komisijos direktyva 1999/10/EB, Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/13/EB, Komisijos direktyvos 2002/67/EB ir 2008/5/EB bei Komisijos reglamentas (EB) Nr. 608/2004 (OL 2011 L 304, p. 18) 7 straipsnio 1 dalies a ir b punktų, 3 dalies ir 4 dalies a punkto, Lietuvos Respublikos maisto įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 2 punkto, ir Lietuvos higienos normos HN 17:2010 „Maisto papildai“, patvirtintos Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. gegužės 13 d. įsakymu Nr. V-432 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 17:2010 „Maisto papildai“ patvirtinimo“ 15 punkto reikalavimų, ir tuo pažeidė Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 1 punkto nuostatas.

Tarnyba protokole nurodė, kad UAB „Asteks“ Lietuvos Respublikos reklamos įstatymą pažeidė pirmą kartą.

Tarnyba protokole nurodė, kad UAB „Asteks“ bendradarbiavo ir nedelsiant pašalino reklamą, neatitinkančią teisės aktų reikalavimų.

UAB „Asteks“ 2015-10-08 Tarnybai pateiktame rašte nurodė, kad maisto papildų nuotraukos ir aprašymai buvo patalpinti tik interneto tinklalapyje, o po Tarnybos apsilankymo ir įspėjimo visa informacija buvo tuoj pat panaikinta. UAB „Asteks“ 2015-10-08 Tarnybai pateiktame rašte nurodė, kad pažada ateityje užtikrinti tik tinkamą informacijos pateikimą.

Ištyrusi bylos aplinkybes, pateiktus rašytinius įrodymus, Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija k o n s t a t u o j a

1. Dėl nagrinėjamos informacijos pripažinimo reklama

Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 2 straipsnio 8 dalyje nustatyta, kad reklama – bet kokia forma ir bet kokiomis priemonėmis skleidžiama informacija, susijusi su asmens ūkine

komercine, finansine ar profesine veikla, skatinanti įsigyti prekių ar naudotis paslaugomis, įskaitant nekilnojamojo turto įsigijimą, turtinių teisių ir įsipareigojimų perėmimą.

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2005-09-29 nutarime „Dėl Lietuvos Respublikos Farmacinės veiklos įstatymo 17 straipsnio (2002-06-04 redakcija) 4 dalies atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ pažymėjo, kad „prekių ar paslaugų reklama – nesvarbu, ar ši veikla yra atlygintina, ar ne – visuomet yra tiesiogiai arba netiesiogiai siekiama skatinti naudoti tam tikras prekes ar naudotis tam tikromis paslaugomis“.

Atkreiptinas dėmesys, jog reklamos požymis, išskiriantis reklamą iš kitų informacijos rūšių, yra siekis daryti asmenims poveikį jiems renkantis naudotis tam tikromis paslaugomis, skatinti juos elgtis tam tikru būdu. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2005-09-29 bylos Nr. 15/02 nutarime nurodė, kad „įstatymuose pateikiami nevienodi reklamos apibrėžimai. Tačiau visuose minėtuose teisės aktuose nurodomas svarbiausias reklamos požymis – reklama yra informacija, kuria siekiama padėti parduoti arba skatinti įsigyti prekes ar naudotis paslaugomis.“ Įstatymuose bei suformuotoje teismų praktikoje kaip esminis reklamos požymis, išskiriantis ją iš kitos informacijos, yra įtvirtintas specialus jos tikslas - daryti įtaką ekonominei elgsenai.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija pažymi, jog siekiant nustatyti, ar informacija gali būti vertinama kaip reklama, turi būti konstatuotas skatinimo tikslas, t.y. turi būti nustatyta, kad ši informacija yra ar gali būti reikšminga vartotojui, priimant sprendimą dėl produkto įsigijimo, ir tokiu būdu ja siekiama daryti įtaką ekonominei elgsenai, skatinant jį naudotis tam tikromis prekėmis ar paslaugomis ar atsisakyti tam tikrų prekių (paslaugų) naudojimo.

Taigi, įstatymuose bei teismų praktikoje suformuoti du esminiai reklamos požymiai: 1) informacija turi būti susijusi su asmens ūkine komercine, finansine ar profesine veikla, 2) pateikiama informacija turi skatinti įsigyti prekių ar naudotis teikiamomis paslaugomis. Iš byloje pateiktos informacijos matyti, kad UAB „Asteks“, maisto papildų „LINČŽI“, „PERLINIS KALCIS“, „SKYSTAS KORDICEPSAS“ ir „KORDICEPSAS“ reklama, kuri buvo skleidžiama interneto tinklalapyje www.healthy.lt, yra susijusi su UAB „Asteks“ vykdoma veikla ir skatina vartotojus įsigyti minėtus maisto produktus, taigi atitinka Lietuvos Respublikos reklamos įstatyme įtvirtintą reklamos sąvoką.

2. Dėl UAB „Asteks“ skleistos reklamos atitikties Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 1 punkto reikalavimams

Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 1 punkte nustatyta, kad reklamoje draudžiama nurodyti ar užsiminti apie tas maisto savybes, kurių jis neturi, taip pat apie žmogaus ligų gydymo ar profilaktines savybes ir kitas savybes, jeigu tokios informacijos pateikimas neatitinka teisės aktuose nustatytų reikalavimų.

Pažymėtina, kad kiekvienas vartotojas yra suinteresuotas gauti teisingą informaciją apie ketinamų įsigyti produktų savybes. Jei atitinkama informacija netiksli, tai gali iškreipti vidutinio vartotojo elgesį siūlomo produkto atžvilgiu. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2005-11-17 nutartyje (adm. b. Nr. A1-931/2005) konstatavo, kad „vidutinio (paprasto) vartotojo ekonominis elgesys paprastai siejamas su bendru įspūdžiu apie prekę (jos pakuotę, prekės ženklas, bendro pobūdžio informacija apie prekės savybes, prekės kaina), neanalizuojant kiekvienos detalės. Šis principas taikytinas ir prekės reklamai“. Taigi ir UAB „Asteks“ skleista maisto papildų „LINČŽI“, „PERLINIS KALCIS“, „SKYSTAS KORDICEPSAS“ ir „KORDICEPSAS“ reklama, kuri buvo skleidžiama interneto tinklalapyje www.healthy.lt, turėtų būti vertinama pagal vidutinio vartotojo suvokimą, kuris, skaitydamas minėtų maisto produktų reklaminius teiginius, neatskiria teiginių apie produkto savybes ir vertina šią reklamą kaip visumą. Vidutinis vartotojas, perskaitęs UAB „Asteks“ minėtų maisto produktų reklamas, galėjo nepagrįstai susidaryti įspūdį, kad šie maisto produktai pasižymi ligų gydymo, profilaktinėmis ir kitomis savybėmis, kurių neturi, ir dėl šios priežasties būti suklaidintas.

UAB „Asteks“ reklamuodamas maisto papildus:

1) „**LINČŽI**“ naudojo teiginius:

-kuriais nurodoma ir užsimenama apie ligų ir jų simptomų gydomąsias savybes:

„Rekomenduojama vartoti <...> sergant įvairiomis alergijomis, sergant „herpes“ virusu, bronchine astma, hipertenzija, ateroskleroze, išemine širdies liga, depresija, katarakta. *Linži* efektyviai veikia sergant: reumatinio artritu, širdies kraujagyslių ligomis, cukriniu diabetu, epilepsija, onkologinėmis ligomis, kepenų ligomis, nerviniais susirgimais.“.

-kuriais nurodoma į bendro pobūdžio, nekonkrečių naudą sveikatai ar su sveikata susijusiai gerai savijautai, nepateikiant konkretaus teiginio apie sveikatingumą, kuris yra įtrauktas į Europos Komisijos rengiamą/ koordinuojamą Bendrijos registrą:

„Rekomenduojama vartoti žmonėms su nusilpusiu imunitetu, <...>“, „*Linči* sumažina europietišku vaistų šalutinį poveikį. Taip pat pakelia nuotaiką.“.

2) „**PERLINIS KALCIS**“ naudojo teiginius:

-kuriais nurodoma į bendro pobūdžio, nekonkrečių naudą sveikatai ar su sveikata susijusiai gerai savijautai, nepateikiant konkretaus teiginio apie sveikatingumą, kuris yra įtrauktas į Europos Komisijos rengiamą/ koordinuojamą Bendrijos registrą:

„Perlai reguliuoja nervų sistemos darbą, stimuliuoja medžiagų apykaitos procesus. Naudojant perlinį kalcį nėštumo metu, ar maitinant krūtimi, dalyvauja kūdikio kaulų sistemos formavime. Didina protinius sugebėjimus, suteikia odai šviesumo ir švelnumo, išvalo toksinus, stiprina imunitetą.“.

-kurie nebuvo pateikti vertinti Europos maisto saugos tarnybai bei tuo pačiu klaidina dėl produkto savybių, kurių galimai jis neturi:

„Reguliarus kalcio vartojimas suteikia odai blizgesį, stiprina organizmą, lėtina senėjimą.“.

-kurie nurodo ypatingas, išskirtines savybes, naudojant maistingumo teiginį ir nepateikiant, tai patvirtinančių dokumentų, dėl ko gali būti klaidinamas vartotojas:

„Į perlų miltelių sudėtį įeina įvairios amino rūgštys, makro ir mikro elementai būtini žmogaus organizmui, įskaitant ir kalcį.“.

3) „**SKYSTAS KORDICEPSAS**“ ir „**KORDICEPSAS**“ naudojo teiginius:

-kuriais nurodoma ir užsimenama apie ligų ir jų simptomų gydomąsias savybes:

„Tai vienas labiausiai vertinamų natūralių vaistų Kinijoje, <...>“, „Kordicepsas yra natūralus antibiotikas <...>“, „Pasižymi antialerginiu poveikiu;“, „Padeda peršalus;“, „**KORDICEPSAS NAUDINGAS GYDANT:** širdies ir kraujagyslių sistemos ligos (aterosklerozė, koronarokardiosklerozė, stenokardija, išeminė liga, infarktas, būklė po infarkto, trombozės, tromboflebitai, širdies ritmo sutrikimai, hipertenzija ir kt.); Kvėpavimo takų susirgimai (bronchitas, pneumonija, bronchinė astma, tuberkuliozė ir t. t.); virškinamojo trakto sutrikimai (gastritai, opos, lėtinis pankreatitas, enterokolitai, kolitai, disbakteriozė ir kt.); Organizmo ūmus ir chroninis apsinuodijimas; kepenų ligos (hepatitai, cirozė, tulžies akmenligė); endokrininės sistemos ligos (tireotoksikozė, cukrinis diabetas ir kt.); onkologinės ligos; Piktybiniai įvairių organų navikai, netgi vėlyvose susirgimo stadijose. Būklės po pravestų chemoradioterapijos kursų, ypač esant pastarųjų preparatų pašaliniam poveikiui bei išsivysčius įvairioms komplikacijoms; ūminės virusinės ligos (adenovirusai, gripas); virusinės ligos (herpesas, hepatitas ir kt.); lor ligos (pūlinė angina): skalauti gerklę bei gerti; akių ligos (katarakta, glaukoma): lašinti į akis; nervų sistemos išsekimas (nemiga, padidėjęs jaudrumas, neurozės, apatija, lėtinis nuovargis); bendras organizmo išsekimas; judamojo aparato ligos (artritai, artrozės ir kt.); alerginės ligos; impotencija.“, „Šio gydymo reikšmę patvirtino per pastarąjį dešimtmetį Kinijoje atsiradę nuostabūs biologiškai veiklūs papildai iš

kininio kordicepso ir kitų grybų – adaptogenų, kurie neturi jokio nepageidaujamo šalutinio poveikio, o savo veiksmingumu prilygsta mūsų įprastiems medikamentams.“.

-kurie yra neleistini pagal Europos Komisijos rengiamą/ koordinuojamą Bendrijos registrą:

„<...> kordicepsas veikia kaip stiprus antioksidantas <...>“, „Kordicepsas <...> palaiko imuninę sistemą ir organizmo atsparumą išorinei aplinkai;“.

-kurie nebuvo pateikti vertinti Europos maisto saugos tarnybai bei tuo pačiu klaidina dėl produkto savybių, kurių galimai jis neturi:

„<...> išskyrė unikalias veikiąsias substancijas (kordicepiną – kordicepso rūgštį, adenziną, adeniną ir kt.) ir nustatė, kad jos stipriai veikia imuninę sistemą.“, „Iš organizmo pašalinamos visos toksinės medžiagos: žarnyno nuodai, vaistų junginiai, radionuklidai, sunkiųjų metalų druskos;“, „Palaiko odos tonusą ir įgimtą jos spindesį, padeda palaikyti lygią ir elastingą odą. Ypač, kai oda senėja;“, „Padeda palaikyti centrinę ir periferinę kraujotaką, kraujagyslių sienelių funkciją;“, „Šalina pervargimo iššauktus požymius. Padeda normalizuoti gyvybinę energiją, skatina lytinį potraukį.“.

-kurie nurodo ypatingas, išskirtines savybes, naudojant maistingumo teiginį ir nepateikiant, tai patvirtinančių dokumentų, dėl ko gali būti klaidinamas vartotojas:

„<...> jo [kordicepso] sudėtyje yra beta karotino, vitaminų A, E, D, PP, K ir C, mineralinių medžiagų: K, P, Fe, Ca, Mg, Zn, Mn, B ir Co, koenzimo Q 10, imunomoduliuojamųjų polisacharidų bei kitų medžiagų. Kordicepse yra 77 mikro ir makroelementai, daugiau kaip 80 rūšių fermentų, nepakeičiamų aminorūgščių, nesočiųjų riebalų rūgščių, ir kt.“.

Kaip minėta aukščiau, UAB „Asteks“ interneto tinklalapyje www.healthy.lt pateikiama informacija apie minėtus maisto papildus, galėjo nepagrįstai sudaryti įspūdį, kad jie padės nuo aukščiau minėtų sveikatos sutrikimų ir turės profilaktinį poveikį organizmui. Atsižvelgiant į tai, teigtina, jog reklamoje pateikta informacija galėjo daryti poveikį vartotojų ekonominiam elgesiui, t.y. paskatinti vartotojus įsigyti UAB „Asteks“ reklamuojamus maisto papildus: „LINCŽI“, „PERLINIS KALCIS“, „SKYSTAS KORDICEPSAS“ ir „KORDICEPSAS“.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija pažymi, jog UAB „Asteks“ minėti maisto papildai nėra vaistiniai preparatai, todėl jie negali būti reklamuojami nurodant vaistinio preparato savybes. Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija pažymi, kad vaistiniams preparatams taikomi reikalavimai yra nustatyti Lietuvos Respublikos farmacijos įstatyme. Šio įstatymo 2 straipsnio 50 dalis nustato, kad vaistas (vaistinis preparatas) – tai vaistinė medžiaga arba jų derinys, pagaminti ir teikiami vartoti, kadangi atitinka bent vieną šių kriterijų: 1) pasižymi savybėmis, dėl kurių tinka žmogaus ligoms gydyti arba jų profilaktikai; 2) dėl farmakologinio, imuninio ar metabolinio poveikio gali būti vartojamas ar skiriamas atkurti, koreguoti ar modifikuoti žmogaus fiziologines funkcijas arba diagnozuoti žmogaus ligas.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija pažymi, kad vadovaujantis Lietuvos Respublikos maisto įstatymo 5 straipsniu, vartotojams turi būti teikiama teisinga informacija apie maistą. Informacijai, įskaitant reklamą, kuri laikytina savita informacijos rūšimi ir paprastai vadinama komercine informacija, taikomas tiesos reikalavimas. Vartotojas privalo gauti teisingą informaciją apie maisto produktus, kuria remdamasis galėtų priimti sprendimus dėl maisto produktų pasirinkimo rinkoje ir jų vartojimo.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija pažymi, jog UAB „Asteks“, reklamuodamas minėtus maisto produktus, vartojo teiginius, kuriais nurodė ir užsiminė apie tas maisto savybes, kurių jis neturi, taip pat apie žmogaus ligų gydymo ar profilaktines savybes ir kitas savybes, o tai neatitiko aukščiau išdėstytų teisės aktų reikalavimų. Tuo UAB „Asteks“ pažeidė Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 1 punkto nuostatą.

3. Dėl UAB „Asteks“ taikytinų sankcijų

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 24 straipsnio 5 dalimi, skiriamos baudos dydis nustatomas pagal mažiausios ir didžiausios baudos vidurkį ir atsižvelgiant į šio straipsnio 7 ir 8 dalyse nustatytas atsakomybę lengvinančias ir sunkinančias aplinkybes, pažeidimo pobūdį, pažeidimo trukmę ir mastą.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, vertindama pažeidimo pobūdį, atsižvelgė į tai, kad UAB „Asteks“ teisės aktus pažeidžiančią reklamą skleidė apie 4 maisto papildus. Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, vertindama pažeidimo pobūdį, atsižvelgė ir į tai, jog skleista minėtų maisto papildų reklama galėjo būti aktuali plačiam asmenų ratui (reklamuojamus papildus rekomenduojama vartoti žmonėms su nusilpusiu imunitetu, sergant įvairiomis alergijomis, bronchine astma, depresija, širdies kraujagyslių ligomis, cukriniu diabetu, onkologinėmis ligomis, kepenų ligomis, nerviniais susirgimais.).

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, vertindama pažeidimo mastą, atsižvelgė į tai, kad UAB „Asteks“ minėtų maisto papildų ir maisto produktų reklamos buvo skleidžiamos interneto tinklalapyje www.healthy.lt, taigi pasiekiamos ne regioniniu, o nacionaliniu mastu. Atsižvelgta į tai, kad Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2011-08-11 nutartimi Nr. A492-2642/2011 konstatavo, jog informacija internete yra prieinama žymiai didesnei daliai vartotojų negu spausdintuose leidiniuose, todėl pažeidimo mastas turi būti vertinamas kaip didelis.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, vertindama pažeidimo trukmę, pažymi, kad Protokole nenustatytas reklamos sklaidos laikotarpis.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija lengvinančia aplinkybe laiko tai, kad UAB „Asteks“ nutraukė teisės aktų neatitinkančios reklamos skleidimą.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija sunkinančių aplinkybių nenustatė.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 24 straipsnio 1, 5 bei 7 dalimis, n u t a r i a

už Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo 14 straipsnio 1 dalies 1 punkto pažeidimą skirti UAB „Asteks“ 500 (penkių šimtų) eurų baudą.

Nutarimas per 30 kalendorinių dienų nuo nutarimo priėmimo dienos gali būti apskūstas teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Kreipimasis į teismą nesustabdo nutarimo vykdymo, jeigu teismas nenustato kitaip.

Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos komisijos paskirta bauda sumokama į Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos biudžeto pajamų surenkamąją sąskaitą Nr. LT24 7300 0101 1239 4300, esančią banke „Swedbank“, AB (banko kodas 73000, SWIFT kodas HABALT22, lėšų gavėjas Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, įmonės kodas 188659752), kodų sąrašo „Kitos baudos“ skyriaus „Valstybinės vartotojų teisių apsaugos tarnybos skirtos baudos 6780“ eilutę.

Direktorius

Feliksas Petrauskas